

Informace ze zdravotnictví Moravskoslezského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Ostrava
29. 8. 2007

10

Psychiatrie vč. AT- návykových nemocí a sexuologie - činnost oboru v Moravskoslezském kraji v roce 2006

*Psychiatry incl. alcohol and drugs guidance centres and sexology - activity
in branch in the Moravskoslezský region in 2006*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru psychiatrie, návykové nemoci a sexuologie - činnost oboru v Moravskoslezském kraji v roce 2006 obsahuje údaje o ambulanci péči z oblasti sítě zdravotnických zařízení, personálního zajištění, činnosti a stručný přehled pacientů podle užívané psychoaktivní látky. Údaje jsou členěny dle druhu zdravotnického zařízení a dle území.

Summary

Information on health service activity in the branch of psychiatry including alcohol and drugs guidance centres and sexology in the Moravskoslezský region in 2006 contains data about out-patient care, in particular, about health service network, personnel capacity, activity and a brief overview of patients by used psychoactive substance. Data are presented by type of health establishment and by territory.

Informace je zpracována z údajů výkazu A (MZ) 1-01 o ambulanci činnosti oboru psychiatrie včetně ambulantních pracovišť AT a sexuologie. Výkaz vyplňuje samostatně každé ambulanci pracoviště jmenovaných psychiatrických oborů, včetně ambulantních částí nemocnic. Podkladem informací o lůžkové péči oboru je výkaz L (MZ) 1-02 o lůžkovém fondu a jeho využití. Výkazy byly součástí Programu statistických zjišťování v ČR na rok 2006. Formuláře výkazů a pokyny jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz [NZIS/Výkazy 2006]. Návratnost ambulantních výkazů byla 98 %.

Edice IZK o psychiatrické péči v předchozích letech jsou dostupné na internetových stránkách ústavu v části Rychlé informace.

Ambulanci péči v oboru psychiatrickém včetně sexuologie zajišťovalo na území kraje 65 oddělení a pracovišť s 60,08 lékaři a 38,80 zdravotnickými pracovníky nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (v přepočteném počtu), včetně smluvních pracovníků.

Z celkového počtu 271 563 (ČR 2 662 302) všech ambulantních ošetření - vyšetření (dále jen ošetření) bylo 72 %, absolutně 194 304 ošetření, provedeno v samostatných ordinacích lékaře psychiatra a sexuologa. Snížení počtu ošetření proti roku 2005 činilo v kraji 3,7 %. Z celkového počtu ošetření představovaly ženy 55 %. Děti ve věku 0–14 let zaujímaly 3 % z celku. Počet všech ošetření na 10 000 obyvatel v kraji činil 2 173 ošetření (ČR 2 593). Na 1 léčeného pacienta připadlo v průměru za kraj 5,34 ošetření (ČR 5,81).

Počet prvních ošetření vzrostl na 50 876 (ČR 458 500) ošetření, což proti roku 2005 představuje zvýšení o 2 %, z toho ženy zaujímaly 54 % (ČR 59 %). Počet prvních ošetření na 10 000 obyvatel v kraji představoval 407 (ČR 447) prvních ošetření. Z hlediska věkové struktury pacientů bylo 89 % všech prvních ošetření v kraji poskytnuto pacientům ve věku 20 a více let, děti 0–14 let představovaly 5 % a mladiství 15–19 let 6 % z celku.

V rámci ochranné léčby bylo provedeno celkem 2 433 ošetření, což proti roku 2005 činilo pokles o 19 %. Tento celkový počet zahrnoval také 352 prvních ošetření.

U 15 vybraných diagnóz, resp. skupin onemocnění, se sleduje první ošetření pacienta za sledovaný rok. Jednotkou zjišťování je zde diagnóza, nikoliv pacient. To znamená, že pacient je započítán tolikrát, pro kolik onemocnění byl prvně ošetřen za sledovaný rok. Struktura prvních ošetření je patrná z grafu. Nejčastější byla první ošetření pro neurotické poruchy (35,8 %), organické duševní poruchy (15,1 %) a afektivní poruchy (13,1 %). V přepočtu na 10 000 obyvatel připadalo nejvíce neurotických poruch 146 (ČR 183) a organických duševních poruch 62 (ČR 49) prvně ošetřených. Ve věkové skupině 0–19 let připadlo na 10 000 obyvatel 92 (ČR 99) prvně ošetřených pro vývojové poruchy v dětství a adolescenci.

V roce 2006 bylo léčeno a evidováno 4 563 (ČR 26 966) pacientů „živé kartotéky“ pro alkoholismus, pokles proti roku 2005 činil 2,6 %. Jedná se o pacienty sledované zdravotně a sociálně se zprávou nebo záznamem v dokumentaci ne starší jednoho roku. Převážná část sledovaných alkoholiků byli muži (67 %), z nichž 66 %, absolutně 2 012, bylo starších 40 let. Průměr za kraj vykázal 37 (ČR 26) léčených alkoholiků na 10 000 obyvatel. Závislých na alkoholu bylo v kraji 73 % (ČR 78 %) léčených alkoholiků.

V kraji byl zaznamenán nárůst o 21 % počtu léčených a evidovaných toxikomanů, absolutně 2 266 osob (ČR 17 921). Na 10 000 obyvatel připadlo v kraji 18 (ČR 17) toxikomanů, v roce 2005 byl průměr za kraj 15. Z celkového počtu toxikomanů připadlo na muže 67 %, z toho nejvíce bylo ve věku 20–39 let (63 %). Závislost na drogách byla prokázána u 82 % pacientů v kraji (ČR 82 %). Největší zastoupení měly léčené osoby zneužívající stimulantia, 6,0 pacientů „živé kartotéky“ na 10 000 obyvatel, z toho nejrozšířenější metamfetamin, známější pod názvem pervitin, 5,4 pacientů na 10 000 obyvatel. Dále měly vysoké zastoupení léčené osoby zneužívající sedativa a hypnotika, 3,9 pacientů na 10 000 obyvatel.

Lůžkovou péči psychiatrického oboru zajišťovala v kraji 4 nemocniční oddělení a také Psychiatrická léčebna v Opavě s detašovaným pracovištěm v Holčovicích. Průměrná ošetřovací doba na nemocničních odděleních v kraji 14,8 dne byla nižší než v ČR 21,0 dne. Průměrná ošetřovací doba v psychiatrické léčebně dosáhla 56,1 dne a byla značně nižší než v ČR 81,7 dne. Využití lůžek ve dnech maximální lůžkové kapacity v PL Opava 331,9 dne bylo nižší než průměr za léčebny v ČR 332,5 dne. Na lůžkových psychiatrických odděleních nemocnic v kraji bylo využití ve dnech 300,4 vyšší, než byl průměr v ČR 279,0 dne.

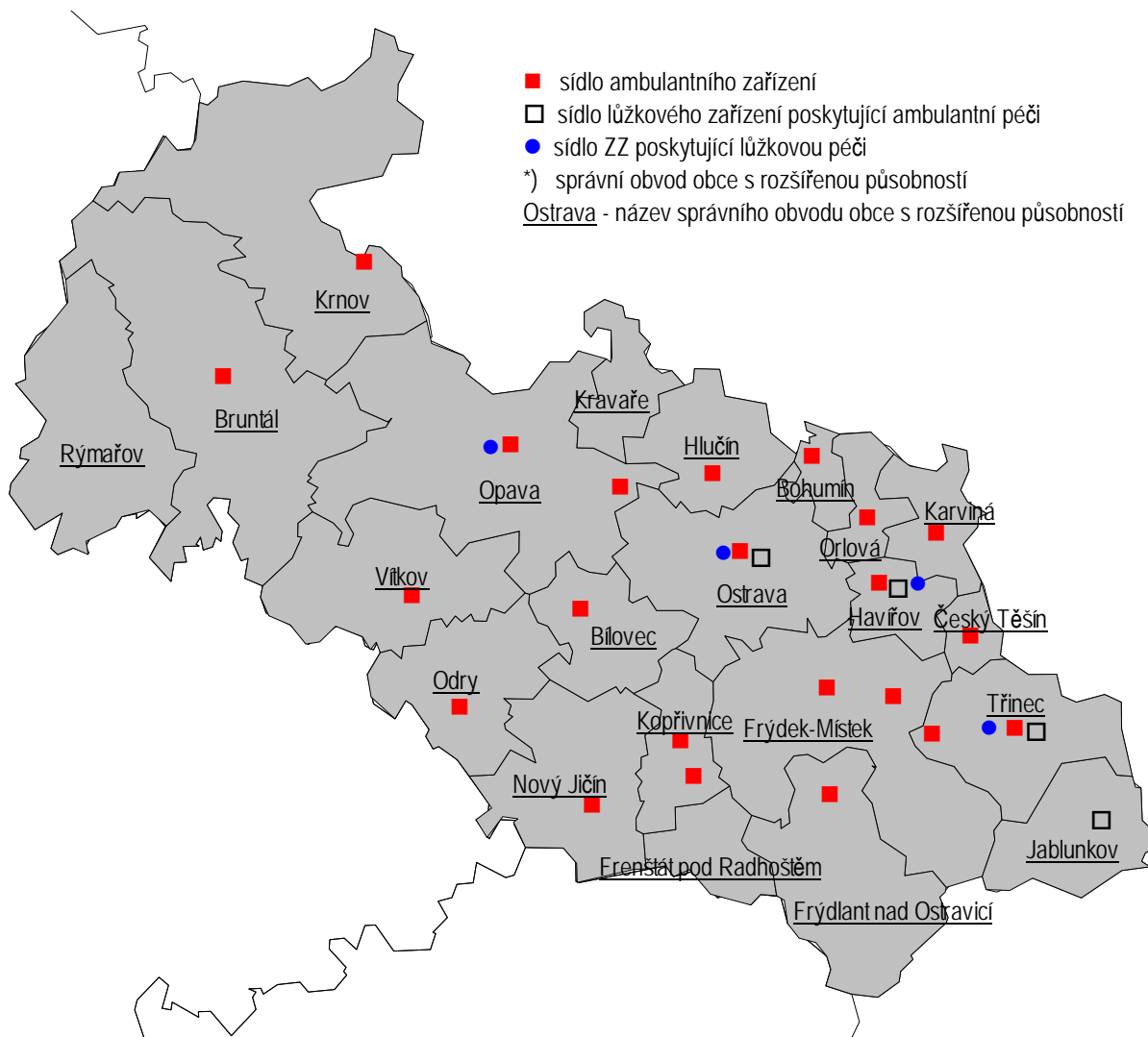
K 31. 12. 2006 činila kapacita psychoterapeutických stacionářů v ČR celkem 295 míst, v kraji 43 míst. Na 10 000 obyvatel připadlo v kraji pouze 1,51 léčených pacientů v psychoterapeutických stacionářích (ČR 7,67).

Vypracoval:

ÚZIS ČR, Moravskoslezský krajský odbor
17. listopadu 1790, 708 52 Ostrava-Poruba
tel.: 596 913 523

e-mail: kozlikova@uzis.cz, <http://www.uzis.cz>

Sít' zdravotnických zařízení poskytujících psychiatrickou péči dle ORP *)

Mapa znázorňuje umístění zdravotnických zařízení, vč. detašovaných pracovišť, bez ohledu na jejich počet.

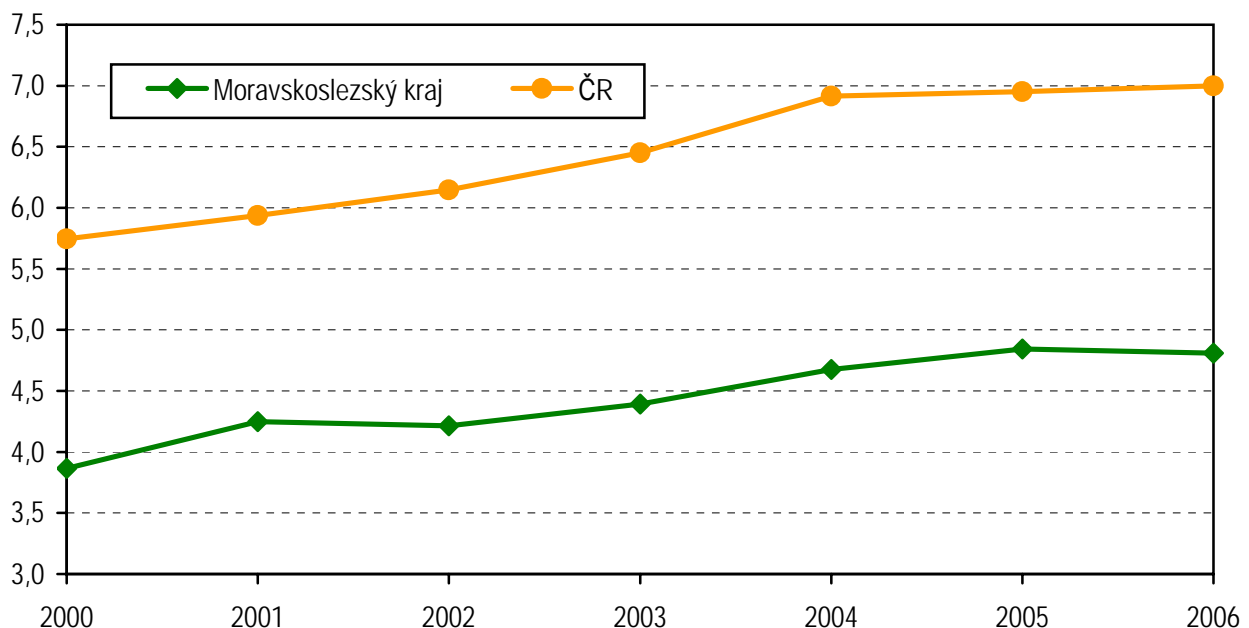
Personální zajištění ambulantní péče dle poskytovatele péče a dle územních celků

	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			
		lékaři		psychologové	ZPBD ²⁾
		celkem	z toho psychiatři		
dle poskytovatele péče					
Ambulantní část lůžkových ZZ	9	13,10	11,90	4,20	10,60
Samostatná ordinace lékaře specialisty	46	43,17	41,92	0,10	23,50
Ostatní ambulantní zařízení	10	3,81	3,71	1,00	4,70
Kraj celkem	65	60,08	57,53	5,30	38,80
dle území (okresů)					
Bruntál	3	3,00	3,00	-	3,00
Frydek-Místek	10	8,72	8,62	-	5,47
Karviná	12	9,90	8,70	0,10	6,50
Nový Jičín	6	5,20	5,20	-	3,60
Opava	10	7,25	6,00	-	3,33
Ostrava	24	26,01	26,01	5,20	16,90
Moravskoslezský kraj	65	60,08	57,53	5,30	38,80
ČR	763	720,13	691,04	75,35	396,81

¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb. o nelékařských zdravotnických povoláních § 5 - § 21

Počet lékařů na 100 000 obyvatel v letech 2000 - 2006

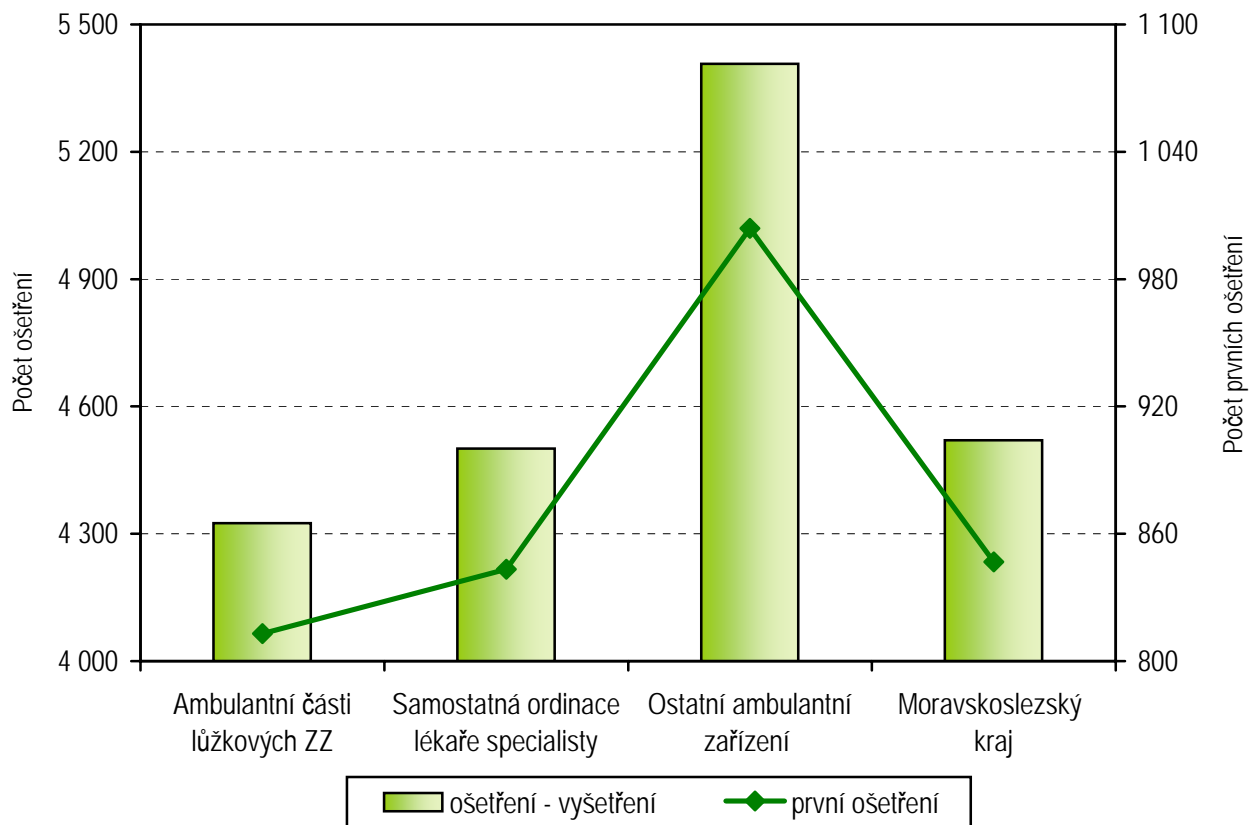
Ambulantní péče (počty ošetření - vyšetření) dle území

Území, okres	Počet ošetření - vyšetření			Počet prvních ošetření ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření na 1 léčeného pacienta
	celkem	z toho žen (%)	z toho dětí ²⁾ (%)	celkem	z toho žen (%)	z toho dětí ²⁾ (%)	
Bruntál	11 184	59,12	6,89	2 246	61,84	7,93	4,98
Frydek-Místek	53 692	38,58	0,97	9 234	40,02	1,33	5,81
Karviná	47 582	61,72	1,41	7 974	56,68	3,24	5,97
Nový Jičín	21 993	60,56	11,94	4 197	58,30	17,25	5,24
Opava	27 694	56,99	3,03	6 398	53,53	5,08	4,33
Ostrava	109 418	58,03	2,87	20 827	56,55	5,02	5,25
Moravskoslezský kraj	271 563	54,97	3,16	50 876	53,57	5,22	5,34
ČR	2 662 302	60,18	3,36	458 500	59,01	4,93	5,81

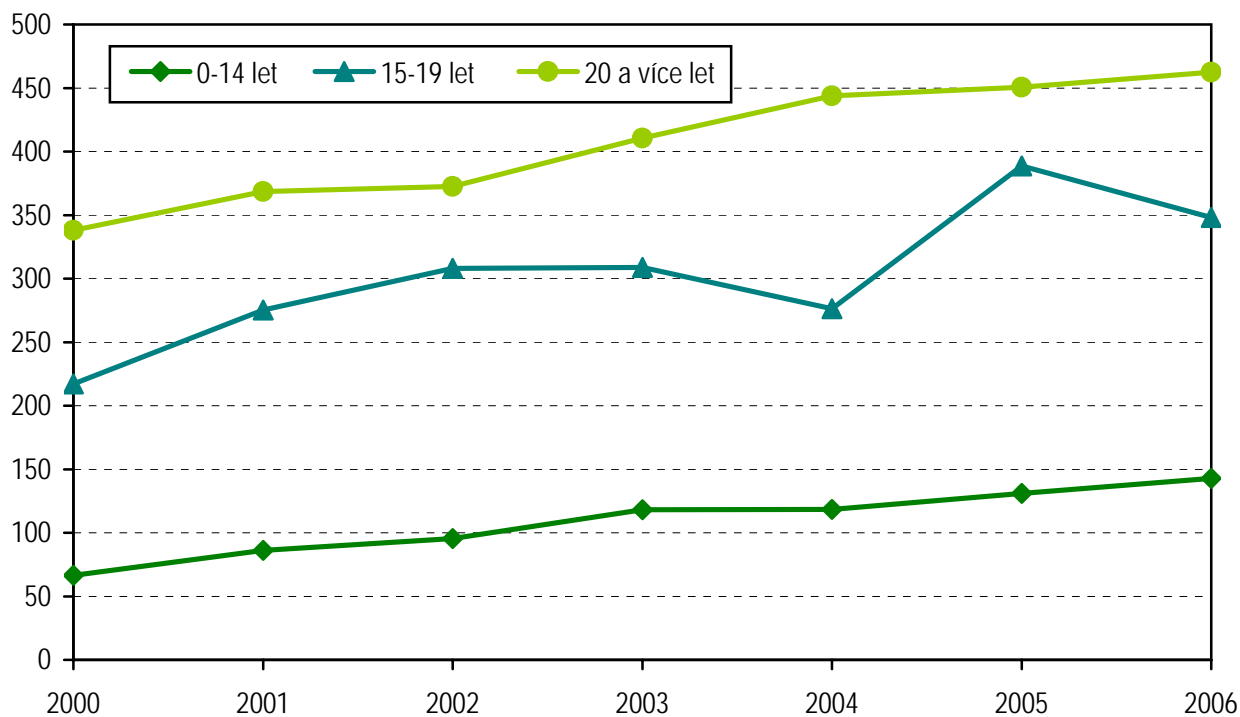
¹⁾ Počet prvních ošetření v daném roce odpovídá počtu léčených pacientů v daném roce

²⁾ Osoby ve věku 0-14 let

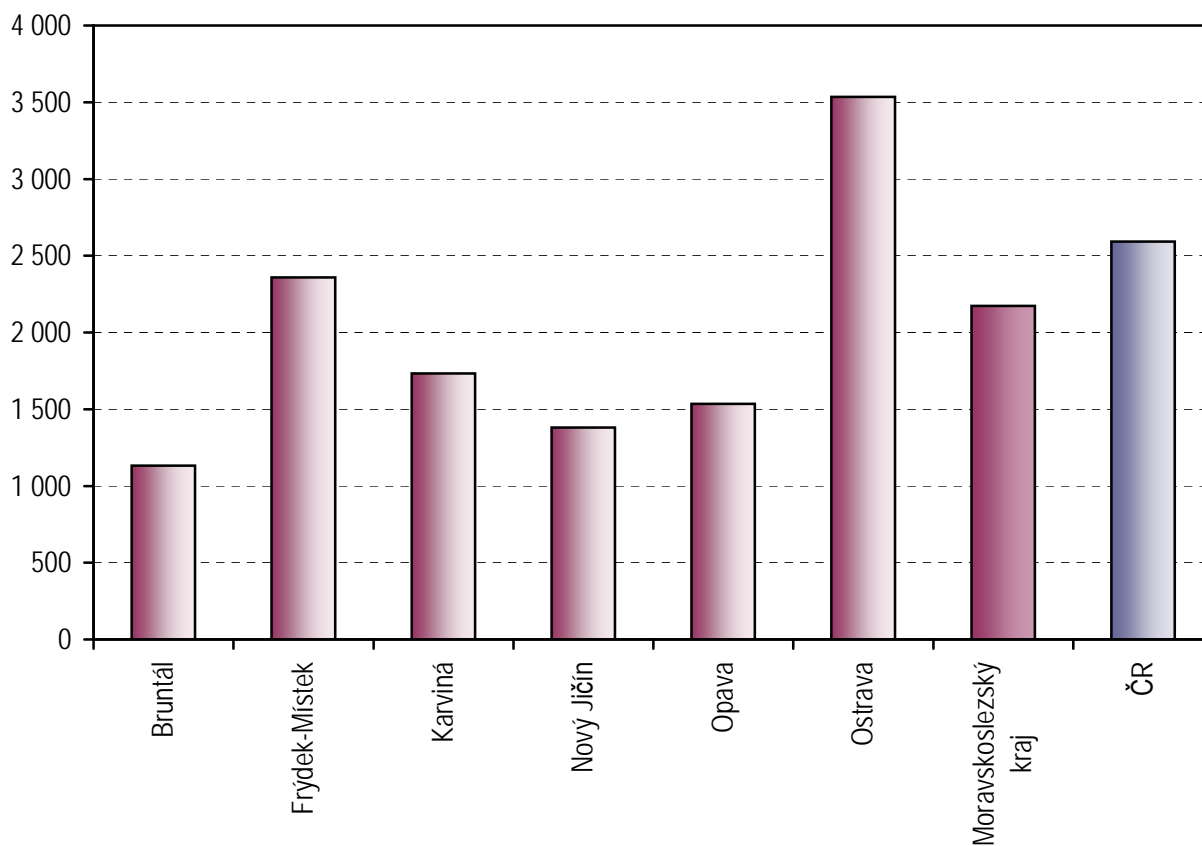
Počet ošetření - vyšetření a prvních ošetření na 1 lékaře dle druhu zdravotnického zařízení

**Počet léčených pacientů dle věku na 10 000 obyvatel
dané věkové skupiny**

**Počet ošetření - vyšetření na 10 000 obyvatel
dle území v roce 2006**

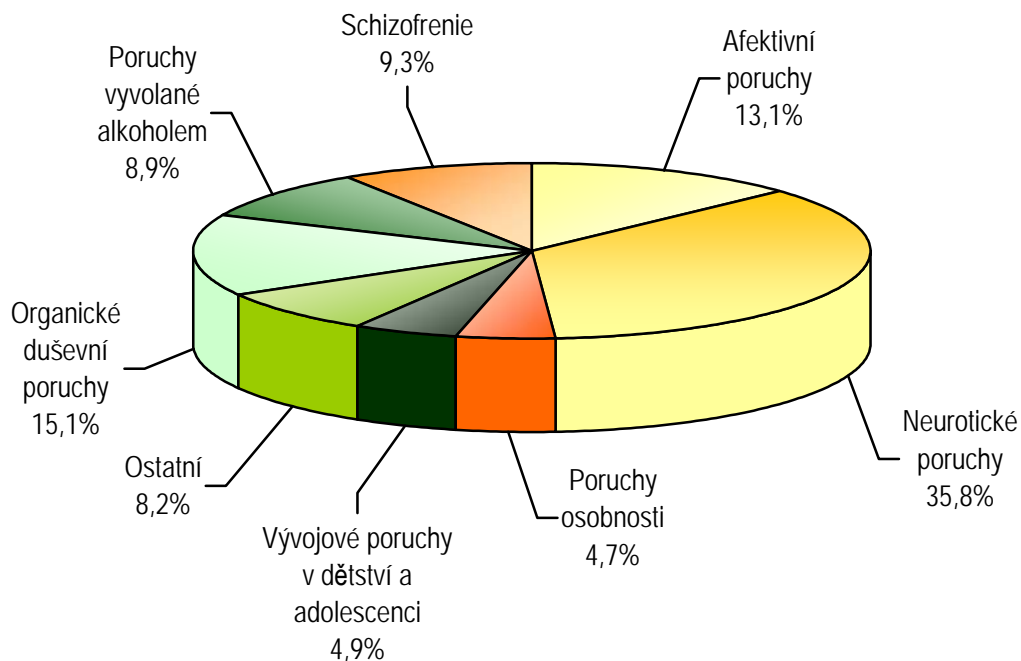
Léčení pacienti *) pro vybraná onemocnění

Vybraná onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet prvních ošetření pro vybrané onemocnění		
	Moravskoslezský kraj absolutně	na 10 000 obyvatel ¹⁾	
		Moravskoslezský kraj	ČR
Organické duševní poruchy (F00-F09)	7 698	61,59	49,08
Poruchy vyvolané alkoholem (F10)	4 538	36,31	25,97
Poruchy vyvolané ostatními psychoaktivními látkami (F11-F19)	1 184	9,47	12,31
Schizofrenie (F20-F29)	4 744	37,95	40,56
Afektivní poruchy (F30-F39)	6 650	53,20	91,20
Neurotické poruchy (F40-F48, F50-F59)	18 196	145,58	182,79
Poruchy osobnosti (F60-F63, F68-F69)	2 391	19,13	25,74
Sexuální poruchy, deviace (F64-F66)	163	1,30	3,35
Mentální retardace (F70-F79)	2 368	18,95	17,10
Vývojové poruchy v dětství a adolescenci (F80-F98)	2 496	91,85	98,61
Neurčená duševní porucha (F99)	42	0,34	2,16
Neplodnost (N46, N97)	68	0,54	3,04

*) Počet prvních ošetření pro danou diagnózu (pacient může být započítán tolikrát, pro kolik onemocnění byl prvně ošetřen)

¹⁾ U onemocnění vývojové poruchy v dětství a adolescenci je přepočítáno na 10 000 obyvatel ve věku 0-19 let

Struktura prvních ošetření pro vybraná onemocnění

Vyžívání lůžkového fondu psychiatrických oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	4	31	2	36
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	10,25	132,06	57,59	499,23
ZPBD ²⁾	26,71	511,43	309,63	3 066,27
sestry ²⁾ u lůžka	24,71	483,90	296,13	2 893,22
ZPOD ²⁾ u lůžka	11,00	127,88	166,01	1 451,15
Průměrný počet lůžek	93,00	1 420,00	1 015,00	9 776,47
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	76,5	1 085,7	923,0	8 905,2
na 1 lékaře	7,5	8,2	16,0	17,8
na 1 sestru ²⁾ u lůžka	3,1	2,2	3,1	3,1
Počet lékařů na 100 lůžek	11,02	9,30	5,67	5,11
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	28,72	36,02	30,51	31,41
Počet hospitalizovaných	1 887	18 916	6 005	39 807
Nemocniční letalita	1,1	2,4	35,1	45,8
Využití lůžek ve dnech	300,4	279,0	331,9	332,5
Průměrná ošetrovací doba	14,8	21,0	56,1	81,7
Prostoj lůžek ³⁾	3,1	4,9	5,6	6,3

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Zdravotničtí pracovníci dle zákona č. 96/2004 Sb.

ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (§ 5 - § 21)

sestry - všeobecné sestry a porodní asistentky (§ 5 - § 6)

ZPOD - zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením (§ 29 - § 42)

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s psychiatrickým oddělením v kraji:

CNS-Centrum Třinec s.r.o.

Nemocnice s poliklinikou Havířov, p.o.

Městská nemocnice Ostrava

Fakultní nemocnice s poliklinikou Ostrava

Seznam OLÚ s psychiatrickým oddělením v kraji:

Psychiatrická léčebna Opava

Personální zajištění a kapacita psychoterapeutických stacionářů

Území	Počet míst k 31.12.2006	Počet ¹⁾		
		lékařů	ZPBD ²⁾	psychologů
Moravskoslezský kraj	43	1,20	1,20	-
ČR	295	23,94	17,30	26,65

Území	Počet pacientů			
	celkem	na 1 lékaře ¹⁾	na 1 psychologa ¹⁾	na 10 000 obyvatel
Moravskoslezský kraj	189	157,50	-	1,51
ČR	7 878	329,07	295,61	7,67

¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb. o nelékařských povoláních § 5 - § 21

Pacienti ambulantních pracovišť AT dle užívané psychoaktivní látky na 10 000 obyvatel dané věkové skupiny

